

ภาวะหลอดเลือดแดงใหญ่สลับตำแหน่งชนิดสมดุคืออะไร?

ภาวะหลอดเลือดแดงใหญ่สลับตำแหน่งชนิดสมดุ เป็นความผิดปกติแต่กำเนิดของหัวใจที่หัวใจห้องล่างขวาและซ้ายสลับข้างกัน คือห้องขวาไปอยู่ข้างซ้าย และห้องซ้ายไปอยู่ข้างขวา นอกจากนี้ หลอดเลือดแดงใหญ่ที่ออกจากหัวใจห้องล่างก็ยังสลับข้างกันด้วย ทำให้การไหลเวียนของเลือดโดยรวมมีความสมดุล หรือมีการชดเชยกันเองในตัว (corrected)

ภาวะหลอดเลือดแดงใหญ่สลับตำแหน่งชนิดสมดุ เป็นโรคที่พบบได้น้อยมาก โดยพบเพียงร้อยละ 1 ของเด็กที่มีความผิดปกติแต่กำเนิดของหัวใจ ถ้าไม่มีความผิดปกติของหัวใจที่รุนแรงอื่น ๆ ร่วมด้วย ทารกในครรภ์และหลังคลอดอาจมีอาการเพียงเล็กน้อย และอาจยังไม่จำเป็นต้องผ่าตัดจนกว่าจะโตขึ้น อย่างไรก็ตาม บางรายอาจมีความผิดปกติอื่นของหัวใจร่วมด้วย เช่น ร้อยละ 50 ของผู้ป่วยมีหัวใจอยู่ทางด้านขวาของทรวงอก (dextrocardia) ร้อยละ 80 มีรูรั่วที่ผนังกันหัวใจห้องล่าง (ventricular septal defect หรือ VSD) ร้อยละ 50 มีหลอดเลือดแดงปอดตีบ (pulmonary artery stenosis) ร้อยละ 30 มีความผิดปกติของลิ้นหัวใจ บางรายหัวใจห้องล่างที่ทำหน้าที่สูบฉีดเลือดอาจพัฒนาไม่สมบูรณ์ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับจังหวะการเต้นของหัวใจ การมีความผิดปกติของหัวใจอื่น ๆ ร่วมด้วย จะเพิ่มโอกาสที่ต้องได้รับการผ่าตัดเพื่อรักษา

เกิดขึ้นได้อย่างไร?

หัวใจปกติประกอบด้วย 4 ห้อง ได้แก่ ห้องบน 2 ห้องซ้ายและขวา และห้องล่าง 2 ห้องซ้ายและขวา หัวใจห้องล่างมีหน้าที่สูบฉีดเลือดออกจากหัวใจ โดยหัวใจห้องล่างซ้ายสูบฉีดเลือดด้วยความแรงไปยังส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ขณะที่หัวใจห้องล่างขวาสูบฉีดเลือดด้วยความแรงน้อยกว่าไปยังปอด

ในภาวะหลอดเลือดแดงใหญ่สลับตำแหน่งชนิดสมดุ หัวใจห้องล่างจะมีการสลับข้างกัน ส่งผลให้หัวใจห้องล่างขวาซึ่งตามปกติแรงน้อยกว่า ต้องทำหน้าที่สูบฉีดเลือดไปเลี้ยงทั่วร่างกาย ขณะที่หัวใจห้องล่างซ้ายซึ่งมีแรงมากกว่า ทำหน้าที่สูบฉีดเลือดไปเลี้ยงปอด หากเกิดการสลับข้างเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีความผิดปกติอื่นร่วมด้วย การไหลเวียนของเลือดโดยรวมอาจยังคงปกติ แต่เมื่อเวลาผ่านไป หากหัวใจห้องล่างขวาซึ่งมีแรงน้อยกว่า ไม่สามารถทนต่อแรงดันที่ต้องส่งเลือดไปทั่วร่างกายได้ ก็จะเริ่มทำงานไม่ไหว นำไปสู่ภาวะหัวใจล้มเหลว ซึ่งในกรณีนี้จำเป็นต้องได้รับการผ่าตัดรักษา

เกี่ยวข้องกับโครโมโซมอย่างไร?

สาเหตุยังไม่ชัดเจน และเชื่อว่าเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย โอกาสเกิดซ้ำในครอบครัวเดียวกันพบได้น้อยประมาณร้อยละ 2 ในญาติสายตรง และโดยทั่วไปไม่ค่อยพบว่ามี ความผิดปกติของโครโมโซมร่วมด้วย

ควรทำการตรวจเพิ่มเติมหรือไม่?

หากสงสัยว่ามีภาวะหลอดเลือดแดงใหญ่สลับตำแหน่งชนิดสมดุจากการตรวจอัลตราซาวด์ทารกในครรภ์ แพทย์จะส่งตรวจอัลตราซาวด์หัวใจทารกในครรภ์อย่างละเอียด (fetal echocardiography) เพื่อตรวจหาความผิดปกติแต่กำเนิดของหัวใจอื่น ๆ ที่อาจพบร่วมด้วย นอกจากนี้ อาจพบกลุ่มอาการทางพันธุกรรมร่วมด้วยประมาณร้อยละ 40-50 ของผู้ป่วย

ทั้งหมด ดังนั้นควรรับคำปรึกษาทางพันธุศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีความผิดปกติอื่นร่วมด้วยที่อาจบ่งชี้ถึงความผิดปกติของโครโมโซมหรือความผิดปกติทางพันธุกรรม

ควรเฝ้าระวังอะไรระหว่างการตั้งครรภ์?

ความผิดปกติของโครงสร้างหัวใจที่พบในภาวะนี้ มักไม่ก่อให้เกิดปัญหารุนแรงต่อทารกขณะอยู่ในครรภ์ อย่างไรก็ตาม ในบางรายอาจพบภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะชนิดต่าง ๆ ได้ ดังนั้น จึงควรได้รับการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด

มีผลต่อทารกหลังคลอดอย่างไร?

ลักษณะการดำเนินโรคจะแตกต่างกันไปในแต่ละราย ขึ้นอยู่กับความผิดปกติของโครงสร้างและการทำงานของหัวใจที่พบร่วมด้วย ในบางราย อาจไม่จำเป็นต้องได้รับการผ่าตัดเลย แต่ในรายที่รุนแรง อาจจำเป็นต้องเข้ารับการผ่าตัดหลายครั้งในช่วงเดือนแรก ๆ ของชีวิต

จะเกิดขึ้นอีกหรือไม่?

ภาวะหลอดเลือดแดงใหญ่สลับตำแหน่งชนิดสมดุลงอาจไม่ได้เกิดโดยบังเอิญ และมีโอกาสเกิดซ้ำในการตั้งครรภ์ถัดไป ดังนั้น ควรตรวจอัลตราซาวด์หัวใจทารกในครรภ์ตั้งแต่ระยะแรกของการตั้งครรภ์ครั้งถัดไป และตรวจติดตามเป็นระยะ

คำถามอื่น ๆ ที่ควรถาม?

- จังหวะและอัตราการเต้นของหัวใจทารกในครรภ์ปกติหรือไม่?
- มีความผิดปกติอื่นร่วมด้วยหรือไม่?
- ควรเจาะน้ำคร่ำหรือไม่?
- ควรคลอดที่ไหน?
- จำเป็นต้องผ่าคลอดหรือไม่?
- ความเสี่ยงที่ภาวะนี้จะเกิดซ้ำในการตั้งครรภ์ครั้งถัดไปมีมากน้อยแค่ไหน?

ข้อสงวนสิทธิ์:

เนื้อหาใน [แผ่นพับนี้/เว็บไซต์ของเรา] จัดทำขึ้นเพื่อให้ข้อมูลทั่วไปเท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาที่จะเป็นคำแนะนำทางการแพทย์ที่คุณควรรีดยึดถือ คุณต้องขอรับคำแนะนำทางการแพทย์จากผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เฉพาะของคุณ ก่อนที่จะดำเนินการหรือตัดสินใจตามเนื้อหาใน [แผ่นพับนี้/เว็บไซต์ของเรา] แม้ว่าเราจะพยายามปรับปรุงข้อมูลใน [แผ่นพับ/เว็บไซต์ของเรา] เราไม่ได้ให้การรับรอง การประกัน หรือการค้ำประกันใด ๆ ไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยนัยว่าเนื้อหาใน [แผ่นพับ/เว็บไซต์ของเรา] มีความถูกต้อง ครบถ้วน หรือเป็นข้อมูลล่าสุด

ปรับปรุงล่าสุด: กรกฎาคม 2023